

Castanea sativa (Kasztan jadalny)

rodzina Fagaceae (bukowate)

Pochodzi z Europy południowo-wschodniej, Kaukazu, Azji Mniejszej. Ponadto prawdopodobnie zdziczały występuje w wielu krajach basenu śródziemnomorskiego (wraz z Afryką Północną). Drzewo o wysokości do 30 m, o szerokiej, gęstej, kulistej koronie osadzonej zwykle na niskim, grubym pniu (gdy rośnie pojedynczo). Młode pędy są delikatnie omszone, starsze nagie, żeberkowane, ciemnobrunatne. Korę ma popękaną, ołowianoszarą i gładką, z biegiem lat staje się ona ciemnobrązowa z podłużnymi bruzdami. Liście są pojedyncze, ułożone naprzemianlegle, skórzaste, ciemnozielone, podłużnie lancetowate (długości 10-25 cm i szerokości 5-8 cm), ostrokońcyste, u nasady szerokoklinowate, brzegi grubo zębate, z wierzchu nagie, od spodu wzdłuż nerwu głównego owłosione. Ogonek liściowy długości do 3 cm. Liście opadają na zimę.

Roślina rozdzielnopłciowa, kwiaty męskie nektarodajne, żółte, zebrane w sztywne, kłosowate kwiatostany o długości do 35 cm. Kwiaty żeńskie skupione są (po 2-5) u nasady niektórych kłosów. Kwitnie w czerwcu-lipcu. Nasiona to duże (o średnicy 2,5-3 cm), brązowe, spłaszczone orzechy, po 1-3 sztuki w okrywach owocowych, które są zielone i gęsto pokryte ostrymi, rozgałęzionymi kolcami. Po dojrzeniu (dojrzewają w X-XI), okrywy pękają, owoc rozpada się na 4 części. Kasztan jadalny sadzony jest w parkach jako drzewo ozdobne, a w ogrodach jako drzewo owocowe. Dojrzewa po 300 latach, ale jest to drzewo długowieczne i pojedynczo rosnące egzemplarze żyją 500 lat i dłużej (podobno nawet do 1000 lat).

Gatunek był szeroko uprawiany już od czasów starożytnych ze względu na smaczne owoce, spożywane na surowo i pieczone. Obecnie wyhodowano liczne odmiany o dużych, smacznych owocach (szlachetne odmiany są zwane maronami). Jest również dekoracyjny, odznacza się malowniczą, szeroką, gęsto ulistnioną koroną, ma ładne liście, kwiatostany i kolczaste owoce. Odporny jest na suszę i zanieczyszczenia, lecz słabo na mróz, w Polsce może być uprawiany tylko w okolicach o łagodnych zimach (Dolny Śląsk, Pomorze Zachodnie). Wymaga żyznych, głębokich, wapiennych gleb i ciepłych, ostnionych stanowisk. Rozmnaża się z nasion, choć odmiany szlachetne rozmnażane są wegetatywnie. Również drewno jest wykorzystywane, np. do wyrobu instrumentów muzycznych, w budownictwie wodnym, górnictwie, do rzeźbienia i toczenia.